Հաստատված է ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆԻ
«_31_ »__08__ 2020 թ.-ի նիստում (արձ. թիվ 1):
Ամբիոնի պետ, ոստ. փոխգնդապետ
Ա. Հովհաննիսյան ………………………………
(ստորագրություն)

………………………………
(ամիս ամսաթիվ)

ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ
ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ		ՀՀ քրեական դատավարության իրավունք – 1 (հեռակա անվճար ուսուցում)
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ		
ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ		Իրավագիտություն
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ		Իրավագիտություն
ԱՄԲԻՈՆ		Քրեական դատավարության ամբիոն E-mail: qrdatambion@mail.ru
ՀԵՂԻՆԱԿ/ՆԵՐ		Ա. Հովհաննիսյան (ի. գ. թ., դոցենտ) E-mail: qrdatambion@mail.ru Հեռ.՝ +374 93000762
ՈՒՍ.ՏԱՐԻ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ		3-րդ կուրս, 2-րդ կիսամյակ
ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ		բակալավր

ԿՐԵԴԻՏՆԵՐ		-
ԴԱՍԱԺԱՄԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ ԵՎ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՁԵՎԵՐԸ		«ՀՀ քրեական դատավարության իրավունք – 1» դասընթացի ընդհանուր ծավալը կազմում է 14 ժամ, որից 14 ժամը՝ դասախոսություն: Ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսված ժամերին սովորողը կատարում է գրականության ընթերցում և մշակում, վերլուծական, հետազոտական աշխատանք, դասախոսի հանձնարարությամբ կարող է գրել ռեֆերատներ և էսսեներ, պատրաստվում է հաջորդ դասին: Լսարանային դասերը կայանում են շաբաթը երկու անգամ՝ 80 րոպե տևողությամբ:
ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ		Դասընթացը կառուցվում է «Պետության և իրավունքի տեսություն», «Իրավապահ մարմիններ», «ՀՀ սահմանադրական իրավունք», «ՀՀ քրեական իրավունք» դասընթացների իմացության վրա:

ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ		«ՀՀ քրեական դատավարության իրավունք – 1» դասընթացի շրջանակներում ուսումնասիրվում են քրեական դատավարության որպես իրավապահ գործունեության տեսակի և իրավունքի ճյուղի էությունը և նշանակությունը, քրեական դատավարության հիմնարար դրույթներն ու կատեգորիաները:
ՆՊԱՏԱԿ/ԽՆԴԻՐՆԵՐ		Դասընթացի նպատակն է սովորողներին հաղորդել գիտելիքներ և ձևավորել կարողություններ քրեական դատավարության ընդհանուր մասի վերաբերյալ: Դասընթացի խնդիրներն են՝ 1. ներկայացնել ու սահմանել քրեական դատավարության՝ որպես իրավապահ գործունեության էությունը, քրեադատավարական հիմնական հասկացությունները, 2. ներկայացնել ՀՀ քրեական դատավարության իրավունքի էությունը և բովանդակությունը, 3. ներկայացնել ՀՀ քրեական դատավարության սկզբունքներն ու խնդիրները, 4. բացատրել քրեական դատավարության սուբյեկտների իրավական վիճակը, 5. ներկայացնել քրեադատավարական ապացույցներն ու ապացուցումը, 6. ներկայացնել քրեադատավարական հարկադրանքի միջոցների ընտրության և կիրառման դատավարական կարգը:
ԿՐԹԱԿԱՆ ԵԼՔԱՅԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ *1. Կարողանա՝*		1) բացատրել քրեական դատավարության սոցիալական նշանա-կությունը և ՀՀ քրեադատավարական իրավունքի առանձնահատկությունները, 2) ներկայացնել ու վերլուծել քրեական դատավարության սուբյեկտների իրավական կարգավիճակը, 3) կատարել քրեական դատավարության սկզբունքների պահանջ-ները, 4) կատարել ապացույցների հավաքման, ստուգման ու գնահատ-ման կարգը սահմանող նորմերի պահանջները, 5) կատարել քրեադատավարական հարկադրանքի միջոցների ընտրության և կիրառման կարգը սահմանող նորմերը, 6) կատարել ապացույցների թույլատրելիությանը վերաբերող իրավական նորմերի պահանջները:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ		
Հիմնական		**1.** Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարություն: Մաս 1, Հեղ. խումբ: Գիտ. խմբ. Ա. Ղամբարյան, Եր., Տիգրան Մեծ, 2016: **2.** Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարություն: Ընդհանուր մաս. Երևան, Երևանի համալս. հրատ., 2006: **3.** Уголовный процесс. Учебник / Бобров В.К., Божьев В.П., Бородин С.В., Демидов В.В., и др.; Под ред.: Божьев В.П.. - 4-е изд., перераб. и доп. - М.: Спарк, 2004. **4.** Уголовно-процессуальное право Российской Федерации: учебник / отв. ред. П.А. Лупинская. – М., 2011. **5.** Уголовный процесс. Общая и Особенная части: учебник для юридических вузов и факультетов / под ред.: В.В. Вандышева – М.: Контракт, 2014. **6.** Уголовно-процессуальное право: учебник для бакалавриата и магистратуры / под общ. ред.: В.М. Лебедева. – 2-е изд., пер. и доп. – М.: Издательство Юрайт, 2017.
Լրացուցիչ		***Թեմա 1. Քրեական դատավարության հասկացությունը, էությունը: Քրեական դատավարական իրավունքը*** **1.** *Божьев, В.П.* Уголовно-процессуальные правоотношения: монография / В.П.Божьев. – М., 1975. **2.** *Ефимичев, С.П.* Функции в уголовном судопроизводстве: понятие, сущность, значение / С.П. Ефимичев, П.С. Ефимичев // Журнал российского права. – 2005. – № 7. **3.** *Смирнов, А.В.* Модели уголовного процесса: монография / А.В. Смирнов. – СПб.: Наука, 2014. ***Թեմա 2. Քրեական դատավարության սկզբունքները*** 1. *Аветисян, А.Д.* Принципы уголовного судопроизводства: учебное пособие / А.Д. Аветисян – Ставрополь: СФ КрУ МВД России, – 2010. 2. *Мириев, Б.А.* Принцип законности в системе принципов уголовного процесса / Б.А. Мириев //

Российский следователь – 2010. – № 22.

3. *Образцов, А.В.* От разумных сроков в уголовном процессе к принципу разумности / А.В. Образцов // Российский следователь. – 2011. – № 16.

Թեմա 3. Քրեական դատավարության սուբյեկտները

1. *Азаров, В.А.* Функция судебного контроля в истории, теории и практике уголовного процесса России: монография / В.А. Азаров, И.Ю. Таричко. – Омск: Изд-во Омск. ун-та, 2004.
2. *Азаров, В.А.* Функция предварительного расследования в истории, теории и практике уголовного процесса России: монография / В.А. Азаров, Н.И. Ревенко, М.М. Кузембаева. – Омск: Изд-во Омск. ун-та, 2006.
3. *Крюков, В.Ф.* Уголовное преследование в досудебном производстве: уголовно-процессуальные и надзорные аспекты деятельности прокурора: монография / В.Ф. Крюков – М.: Норма, 2014.
4. *Черняков, М.М.* Процессуальный контроль в досудебном производстве: монография / М.М. Черняков. – Красноярск: УРАО, 2011.

Թեմա 4. Ապացույցները և ապացուցումը քրեական դատավարությունում

1. *Васяев, А.А.* Признание доказательств недопустимыми в ходе судебного следствия в суде первой инстанции в российском уголовном процессе: монография / А.А. Васяев. – Волтерс Клувер, 2010.
2. *Коршунов, А.В.* Доказательства и доказывания в уголовном процессе: учебное пособие / А.В. Коршунов. – М., 2011.
3. *Микаутадзе, С.Р.* Недопустимые доказательства в уголовном судопроизводстве России: учебное пособие / С.Р. Микаутадзе. – М., 2011.

Թեմա 5. Դատավարական հարկադրանքի միջոցները

1. *Барабаш, А.С.* Начало исчисления срока задержания по подозрению в совершении преступления / А.С. Барабаш // Законность. – 2011. – № 1.
2. *Воронов, Д.А.* Меры уголовно-процессуального принуждения как средства обеспечения безопасности участников уголовного процесса: монография / Д.А.

		Воронов. – Барнаул: Барнаульский юридический институт МВД России, 2010.

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ		
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ		
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ / ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ		Սովորողների գիտելիքները գնահատվում են հետևյալ չափանիշներով՝ ա) «Գերազանց», եթե սովորողը խոր և հիմնավոր է յուրացրել ամբողջ ծրագրային նյութը, սպառիչ, հաջորդական, գրագետ ու տրամաբանորեն կառուցված է շարադրում այն, նյութը սերտորեն կապում է ոստիկանության ծառայության խնդիրների հետ, չի դժվարանում պատասխանել, երբ ձևափոխվում է առաջադրանքը, ազատորեն լուծում է խնդիրներն ու կատարում գործնական առաջադրանքները, ճիշտ է հիմնավորում ընդունած որոշումները, ընդունակ է ինքնուրույն ընդհանրացնել և շարադրել նյութը՝ սխալներ թույլ չտալով. բ) «Լավ», եթե սովորողը հիմնավոր գիտի ծրագրային նյութը, գրագետ է և ըստ էության շարադրում է այն, հարցին պատասխանելիս թույլ չի տալիս էական անճշտություններ, կարողանում է ճիշտ կիրառել տեսական դրույթները, գործնական առաջադրանքները կատարելիս տիրապետում է անհրաժեշտ ունակությունների ու հմտությունների. գ) «Բավարար», եթե սովորողը յուրացրել է հիմնական նյութը, բայց չգիտի դրա առանձին մանրամասները, թույլ է տալիս անճշտություններ, ոչ ճիշտ ձևակերպումներ, խախտում է ուսումնական նյութի շարադրման հաջորդականությունը և դժվարանում է կատարել գործնական առաջադրանքները. դ) «Անբավարար», եթե սովորողը չգիտի ծրագրային նյութի զգալի մասը, թույլ է տալիս էական սխալներ, չի կարողանում կատարել գործնական առաջադրանքներն ու լուծել խնդիրները:
ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		Դասապլանի որևէ փոփոխություն նախօրոք կտեղեկացվի ուսանողին:
Ներկայություն		Ուսանողի դասերին ներկայությունը բխում է նրա իսկ շահերից, քանի որ ներկայությունը ենթադրում է ունկնդրում, մասնակցություն քննարկումներին, չհասկացված կամ վատ հասկացված խնդիրների պարզաբանում, ինքնուրույն և գործնական աշխատանքների հանձնում: Ուսանողն այս դեպքում հնարավորություն է ունենում լսել ոչ միայն ծրագրային նյութը, այլև մասնակցել քննարկումներին, բանավեճերին, անել ինքնուրույն դատողություններ և հայտնել սեփական տեսակետը:

Գրավոր աշխատանքներին ներկայացվող պահանջներ		Գրավոր աշխատանքների ժամանակ արգելվում է ծածկագրերից օգտվելը: Ծածկագրի հայտնաբերման դեպքում աշխատանքը գնահատվում է զրո միավոր:
Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքներ		Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքները անհրաժեշտ է կատարել առանց կողմնակի միջամտության և հանձնել դրանք նշված ժամանակահատվածում: Ինքնուրույն աշխատանքում արգելվում է գրագողությունը: Այլոց մտքերը օգտագործելու դեպքում ուսանողը պարտավոր է նշել աղբյուրը՝ ըստ ընդունված ակադեմիական ձևաչափի:

ԹԵՄԱՏԻԿ ՏՐՈՀՄԱՆ ՔԱՐՏԵԶ

<table>
<tr><td colspan="2">Թեմա 1
Քրեական դատավարության հասկացությունը, էությունը: Քրեական դատավարական իրավունքը
(2 ժամ դասախոսություն)</td></tr>
<tr><td>Թեմայի հարցերը</td><td>Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն</td></tr>
<tr><td>1. Քրեական դատավարության հասկացությունը և էությունը: Քրեական դատավարության անմիջական և համասոցիալական խնդիրները:
2. Քրեական դատավարության փուլերի հասկացությունը, համակարգը, բովանդակությունը և խնդիրները:
3. Հիմնական քրեադատավարական հասկացություններ (քրեադատավարական ֆունկցիաներ, դատավարական ձև, դատավարական երաշխիքներ):
4. Քրեադատավարական իրավունքի հասկացությունը և նշանակությունը:
5. Քրեադատավարական իրավական նորմեր, դրանց տեսակներն ու կառուցվածքը:
6. Քրեադատավարական իրավունքի աղբյուրները:
7. Քրեադատավարական օրենքի ներգործությունը տարածության վրա, ժամանակի մեջ և ըստ անձանց շրջանակի:</td><td>Հարցեր 1-7՝ անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը հրավիրելով խնդրահարույց հարցերի վրա: Հարցեր 5-7՝ ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են գրականությանը՝ այնուհետև սեմինար պարապմունքի ժամանակ քննարկվում են խնդրահարույց հարցերը, ստուգվում են ընթացիկ առաջադրանքները:</td></tr>
</table>

Թեմա 2 Քրեական դատավարության սկզբունքները **(4 ժամ դասախոսություն)**	
Թեմայի հարցերը	**Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն**
1. Քրեական դատավարության սկզբունքների հասկացությունը և նշանակությունը: **2.** Օրինականությունը: **3.** Հավասարությունը օրենքի և դատարանի առջև **4.** Անձի իրավունքները, ազատությունները և արժանապատվությունը հարգելը: **5.** Իրավաբանական օգնության իրավունքի ապահովումը: **6.** Անձի անձեռնմխելիությունը **7.** Բնակարանի և գույքի անձեռնմխելիությունը **8.** Նամակագրության, հեռախոսային խոսակցությունների, փոստային, հեռագրական և այլ հաղորդումների գաղտնիությունը **9.** Դատավարության լեզուն **10.** Դատական քննության հրապարակայնությունը **11.** Գործի արդարացի քննությունը **12.** Անմեղության կանխավարկածը **13.** Կասկածյալի և մեղադրյալի պաշտպանության իրավունքը և դրա ապահովումը **14.** Ցուցմունք տալու պարտականությունից ազատ լինելը **15.** Կրկնակի դատապարտման և քրեական հետապնդման, մեղադրյալի վիճակի վատթարացման անթույլատրելիությունը **16.** Դատական սխալներից տուժածների իրավունքների վերականգնումը **17.** Մրցակցությունը քրեական դատավարությունում **18.** Արդարադատության իրականացումը միայն դատարանի կողմից **19.** Ապացույցների ազատ գնահատումը	Հարցեր 1-19՝ անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը հրավիրելով խնդրահարույց հարցերի վրա: Հարցեր 4-6, 9-11, 14, 16, 18, 19՝ ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են գրականությանը՝ այնուհետև սեմինար պարապմունքի ժամանակ քննարկվում են խնդրահարույց հարցերը, ստուգվում են ընթացիկ առաջադրանքները:

Թեմա 3 Քրեական դատավարության սուբյեկտները **(4 ժամ դասախոսություն)**	
Թեմայի հարցերը	**Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն**
1. Քրեական դատավարության սուբյեկտների հասկացությունը և դասակարգումը: **2.** Դատարանի կազմը և լիազորությունները: **3.** Դատախազը, նրա լիազորությունները մինչդատական վարույթում և քրեական գործը կամ նյութը դատարանում քննելիս: **4.** Քննիչը: **5.** Քննչական բաժնի պետը: **6.** Հետաքննության մարմինը: **7.** Տուժողը: **8.** Քաղաքացիական հայցվորը: **9.** Կասկածյալը: **10.** Մեղադրյալը: **11.** Արդարացվածը: **12.** Պաշտպանը: Պաշտպանի պարտադիր մասնակցությունը **13.** Պաշտպանի իրավունքները և պարտականությունները: Պաշտպանին գործով վարույթից հեռացնելը: **14.** Քաղաքացիական պատասխանողը: **15.** Տուժողի, քաղաքացիական հայցվորի, կասկածյալի և մեղադրյալի օրինական ներկայացուցիչները: **16.** Տուժողի, քաղաքացիական հայցվորի, քաղաքացիական պատասխանողի ներկայացուցիչները: **17.** Տուժողի իրավահաջորդը: **18.** Ընթերական: Դատական նիստի քարտուղարը: **19.** Թարգմանիչը: **20.** Մասնագետը: Փորձագետը: **21.** Վկան: **22.** Բացարկ և ինքնաբացարկ: Դատավորի ինքնաբացարկի հիմքերը:	Հարցեր 1-22՝ անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը հրավիրելով խնդրահարույց հարցերի վրա: Հարցեր 7, 8, 14-19, 22՝ ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են գրականությանը՝ այնուհետև սեմինար պարապմունքի ժամանակ քննարկվում են խնդրահարույց հարցերը, ստուգվում են ընթացիկ առաջադրանքները:

Թեմա 4 Ապացույցները և ապացուցումը քրեական դատավարությունում **(2 ժամ դասախոսություն)**	
Թեմայի հարցերը	**Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն**
1. Ապացուցման գործընթացի հասկացությունը, նպատակը և հիմքը 2. Ապացուցման առարկան և սահմանները: Որոշակի ապացույցների առկայությամբ հաստատվող հանգամանքները 3. Ապացույցի հասկացությունը: Որպես ապացույց թույլատրվող նյութերը 4. Անթույլատրելի ապացույցներ 5. Ապացույցների դասակարգումը 6. Ապացուցման գործընթացը (ապացույցների հավաքումը, ստուգումը և գնահատումը) 7. Վկայի ցուցմունքները 8. Տուժողի ցուցմունքները 9. Մեղադրյալի ցուցմունքները 10. Կասկածյալի ցուցմունքները 11. Դատապարտյալի ցուցմունքները 12. Փորձագետի եզրակացությունը 13. Իրեղեն ապացույցները որպես ապացույցի տեսակ 14. Քննչական և դատական գործողությունների արձանագրությունները 15. Այլ փաստաթղթերը որպես ապացույցի տեսակ	Հարցեր 1-15՝ անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը հրավիրելով խնդրահարույց հարցերի վրա: Հարցեր 7-11, 15՝ ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են գրականությանը՝ այնուհետև սեմինար պարապմունքի ժամանակ քննարկվում են խնդրահարույց հարցերը, ստուգվում են ընթացիկ առաջադրանքները:

Թեմա 5 Դատավարական հարկադրանքի միջոցները **(2 ժամ դասախոսություն)**	
Թեմայի հարցերը	**Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն**
1. Դատավարական հարկադրանքի միջոցների հասկացությունը և դասակարգումը 2. Ձերբակալման հասկացությունը, տեսակները և կիրառման դատավարական կարգը 3. Խափանման միջոցների հասկացությունը և տեսակները 4. Խափանման միջոցների կիրառման հիմքերը և դատավարական կարգը 5. Կալանավորում 6. Գրավ 7. Ստորագրություն չհեռանալու մասին 8. Երաշխավորություն 9. Հսկողության հանձնելը 10. Հրամանատարության հսկողությանը հանձնելը 11. Դատավարական հարկադրանքի այլ միջոցներ	Հարցեր 1-11՝ անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը հրավիրելով խնդրահարույց հարցերի վրա: Հարցեր 1, 3, 4, 9, 10՝ ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են գրականությանը՝ այնուհետև սեմինար պարապմունքի ժամանակ քննարկվում են խնդրահարույց հարցերը, ստուգվում են ընթացիկ առաջադրանքները: